

Order „Znak Honoru”

(ros. Орден "Знак Почета")

Statut orderu.

Order Znak Honoru został ustanowiony dekretem Centralnego Komitetu Wykonawczego ZSRR z dnia 25 listopada 1935 roku. W późniejszym okresie statut orderu został poprawiony (19 czerwca 1943 roku). Ostateczne zmiany w statucie odznaczenia były wprowadzone dekretem Rady Najwyższej ZSRR z dnia 28 marca 1980 roku.

Orderem „Znak Honoru” byli nagradzani obywatele ZSRR, przedsiębiorstwa, organizacje społeczne, miasta i inne jednostki terytorialne, oraz obywatele i organizacje innych państw.

Orderem „Znak Honoru” nagradzano za:

- wybitne zasługi w produkcji przemysłowej, rolnictwie, budownictwie, transporcie, łączności, handlu oraz innych gałęziach gospodarki narodowej;
- osiągnięcie wysokiej wydajności pracy, ulepszenie jakości produkcji z jednoczesnym zmniejszeniem wydatków;
- znaczące wyniki w socjalistycznym współzawodnictwie pracy, wykonywanie i przekraczanie zadań planowych;
- wielkie zasługi w rozwoju nauki i techniki, wdrażanie nowych technologii;
- projekty racjonalizatorskie, mające wielkie znaczenie techniczno-ekonomiczne;
- wybitne zasługi w umacnianiu obronności kraju;
- twórcze osiągnięcia w dziedzinie radzieckiej kultury, literatury i sztuki;
- wielkie zasługi w wychowaniu i kształceniu młodego pokolenia, za szczególne osiągnięcia w dziedzinie kultury fizycznej i sportu;
- umacnianie socjalistycznej praworządności i porządku publicznego;
- wielkie zasługi w rozwoju współpracy gospodarczej, naukowo-technicznej między ZSRR a innymi państwami;
- odwagę przejawioną podczas ratowania życia ludzkiego w walce z klęskami żywiołowymi.

Odznaczenie nosi się po lewej stronie klatki piersiowej, po orderze Przyjaźni Narodów.

Ogólny opis orderu.

Odznaka orderu „Znak Honoru” ma kształt owalny i jest obramowana po bokach dębowymi liśćmi. W środkowej części odznaczenia zostały umieszczone figury robotnika i robotnicy, niosących symetrycznie rozmieszczone po prawej i lewej stronie sztandary z napisem „Пролетарии всех стран, соединяйтесь!” W górnej części odznaczenia została umieszczona czerwona pięcioramienna gwiazda, pod którą widnieje napis „СССР”, z kolei w dolnej części orderu – napis „ЗНАК ПОЧЕТА”. Sztandary i pięcioramienna gwiazda są emaliowane na czerwono oraz złożone na brzegach, kijki sztandarów oraz napisy – pozłacane, liście dębowe oraz ogólne tło odznaczenia – oksydowane.

Order „Znak Honoru” w całości został wykonany ze srebra, ma wymiary 46 mm x 32,5 mm.

Ogólna waga odznaczenia wynosi 32,85+/-1,75 g.

Odznaka orderu za pomocą uszka w górnej części oraz zawieszki została połączona z metalową pięciokątną blaszką (kołodką), pokrytą jedwabistą wstążką jasno różowego koloru z dwoma paskami koloru pomarańczowego po bokach.

Historia orderu.

Order „Znak Honoru” jest jednym z pierwszych orderów radzieckich. Ponieważ odznaczenie zostało ustanowione przed Wojną Ojczyźnianą, wraz z orderami Lenina i Czerwonego Sztandaru Pracy było bardzo popularną nagrodą wśród przodowników pierwszych pięciolatek.

Pierwsze nagrodzenie orderem „Znak Honoru” odbyło się zgodnie z dekretem CKW ZSRR z dnia 26 listopada 1935 roku. Odznaczono wówczas grupę artystów (13 osób) zespołu tańca i śpiewu Armii Czerwonej im. Aleksandrowa. Następne nagrodzenia odbyły się w grudniu 1935 roku. Decyzją CKW ZSRR zostało nagrodzonych 20 pracowników fabryki im. Karła Marksa, którzy przeszli piechotą 1200 km z Doniecka do Moskwy w ciągu 25 dni. Warto zaznaczyć, że wszyscy przez cały czas szli w maskach gazowych!!! Celem takiej „pielgrzymki” była agitacja obrony przeciwchemicznej. Również w grudniu 1935 roku zostało odznaczonych kilku komsomolców

(pracowników Leningradzkiej fabryki „Krasnaja Zarja”) za przejście piechotą 9000 km z Leningradu do Chabarowska. Łącznie w ciągu 1935 roku odznaczono orderem „Znak Honoru” 443 osoby.

Przed 1941 rokiem odbyło się 14500 nagrodzeń orderem „Znak Honoru”. Podczas Wojny Ojczyźnianej w latach 1941 – 1945 za ofiarną i heroiczną pracę łącznie odznaczono ponad 66 tys. osób.

Jako ostatni orderem „Znak Honoru” zostali nagrodzeni obywatele PRL za aktywny udział w stworzeniu księgi „Pamięć”, poświęconej radzieckim żołnierzom, poległym podczas wyzwolenia Polski w II Wojnie Światowej. Wśród nagrodzonych można wymienić osoby: Natalia Kowalska – wykładowca UW, Roman Murany – dziennikarz, Hanna Prokopczyk – redaktor agencji prasowej „Interpress”.

W dniu 28 grudnia 1988 został ustanowiony order Honoru, który nadawano za wysokie osiągnięcia w przemyśle, nauce, kulturze oraz innych dziedzinach życia społecznego. Zasadniczo statut odznaczenia się nie zmienił. Minimalne zmiany zaszły w wyglądzie orderu. Zniknął napis „ЗНАК ПОЧЕТА” w dolnej części awersu. Zamiast niego został umieszczony połączony sierp i młot na tle rozchodzących się oksydowanych gałęzi laurowych. Sierp i młot wraz z gałęziami laurowymi stanowi osobną część odznaczenia, przymocowaną do podstawy za pomocą dwóch nitów. Podczas przejścia od orderu „Znak Honoru” do orderu Honoru ciągłość numeracji seryjnej pozostała zachowana.

Jako pierwszy w dniu 29 grudnia 1988 roku został nagrodzony orderem Honoru estoński kompozytor i dyrygent Gustaw Ernesaks, autor hymnu Estońskiej SSR, za „wybitne zasługi w rozwoju i propagandzie radzieckiej sztuki muzycznej”. Ostatnim nagrodzonym orderem Honoru został w dniu 21 grudnia 1991 roku dyrektor cementowni w Biełgorodzie A. Litwin.

Łącznie ilość nagrodzeń orderem „Znak Honoru” i orderem Honoru wyniosła około 1580850, przy czym wyłącznie orderem Honoru tylko kilka tysięcy razy.

Szczegółowe opisy różnych odmian orderu.

Od momentu ustanowienia w 1935 roku do 19 czerwca 1943 roku order „Znak Honoru” miał gwintowaną śrubą na rewersie oraz nakrętkę w celu przymocowania odznaczenia do ubrania (typ 1 i 2). Od 1943 roku zaczęto produkować order z uszkiem w górnej części w celu zawieszenia do pięciokątnej kołodki, pokrytej wstążką (typ 3 i 4, order Honoru).

Typ 1. Odznaczenie mocowane na gwintowanej śrubie, małego rozmiaru (28 mm x 39 mm).

Ten typ odznaczenia wręczano od 25 listopada 1935 roku do 11 czerwca 1936 roku. Łącznie nadano 2000 orderów.

Odznaczenie powstało z połączenia sześciu osobnych części. Pierwszą podstawową część stanowi awers z wizerunkiem robotnika i robotnicy z czerwonymi sztandarami. Druga część – to gładki płaski rewers odznaczenia. Cztery litery w słowie „СССР” stanowią kolejne cztery osobne części odznaczenia. Siódmą częścią można nazwać nakrętkę o średnicy 28 mm z dwuwersowym napisem „МОН ДВОР” wypukłymi literami. Rewers orderu jest gładki, w środkowej części znajduje się gwintowana śruba o średnicy 3 mm bez kołnierzyka u podstawy. Powyżej słupka widocznych jest sześć miedzianych nitów mocujących. Dwie zewnętrzne litery „С” i „Р” mają po dwa nity, dwie wewnętrzne litery „С” i „С” – po jednym. Awers i rewers odznaczenia zostały połączone pomiędzy sobą za pomocą lutowania. Numer seryjny odznaczenia został wybity ręcznie pod słupkiem, na 6h wg wskazówek zegara. Minimalny znany numer odznaczenia – 15, maksymalny – 1447.

Typ 2. Odznaczenie mocowane na gwintowanej śrubie, zwykłego rozmiaru (46 mm x 32,5 mm).

Ten typ odznaczenia wręczano od 11 czerwca 1936 roku do 19 czerwca 1943 roku. Łącznie nadano około 27000 orderów.

Wariant 1. Brak napisu „МОНДВОР” na rewersie odznaczenia.

Odznaka orderu została wykonana również z połączenia sześciu części. Zasadnicze różnice są natomiast w porównaniu do pierwszego typu: awers i rewers są połączone za pomocą nitów mocujących, litery СССР są przylutowane do awersu. Rewers odznaczenia jest gładki. W środkowej części rewersu została przylutowana gwintowana śruba, po bokach – trzy nity mocujące, na 2h, 6h i 10h. Numer seryjny odznaczenia był naniesiony ręcznie.

Wariant 1. Średnica słupka wynosi 3 mm, brak kołnierzyka u podstawy. Średnica nakrętki – 28 mm, brak napisów. Numer seryjny odznaczenia został wybity ręcznie poziomo pomiędzy słupkiem a dolnym nitem.

Rodzaj 1. Brak stempla Mennicy. Minimalny znany numer – 2150, maksymalny – 4177.

Rodzaj 2. Napis „МОНДВОР” został wybity stemplem pomiędzy słupkiem a numerem seryjnym. Minimalny znany numer – 3977, maksymalny – 4476.

Wariant 2. Średnica słupka wynosi 4 mm. U podstawy słupka znajduje się kołnierzyk. Średnica nakrętki wynosi 33 mm. Wszystkie odznaczenia drugiego wariantu mają wybity stemplem napis „МОНДВОР” pod gwintowaną śrubą.

Rodzaj 1. Napis „МОНДВОР” (8 mm x 1,5 mm) został wybity łukiem otwartym do dołu. Numer seryjny odznaczenia naniesiono ręcznie poziomo pomiędzy napisem „МОНДВОР” a dolnym nitem. Minimalny znany numer - 4689, maksymalny - 8333.

Rodzaj 2. Napis „МОНДВОР” (8 mm x 1,5 mm) został wyбиты łukiem otwartym do dołu. Numer seryjny odznaczenia naniesiono ręcznie pod skosem z prawej strony od dolnego nitu, na 5h. Minimalny znany numer - 8458, maksymalny - 14329.

Rodzaj 3. Napis „МОНДВОР” (8 mm x 1,9 mm) został wybity łukiem otwartym do dołu. Numer seryjny odznaczenia naniesiono ręcznie pod skosem z prawej strony od dolnego nitu, na 5h. Minimalny znany numer - 10898, maksymalny - 15592.

Rodzaj 4. Napis „МОНДВОР” (12 mm x 1,8 mm) został wybity łukiem otwartym do góry. Numer seryjny odznaczenia naniesiono ręcznie poziomo pomiędzy napisem „МОНДВОР” a dolnym nitem, na 6h. Odznaczenie jest bardzo rzadkie, są znane tylko poszczególne numery seryjne.

Wariant 3. Wszystkie odznaczenia mają wybity dwuwersowy napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР”. Średnica słupka, u podstawy którego znajduje się kołnierzyk, wynosi 4 mm. Średnica nakrętki – 33 mm.

Rodzaj 1. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity łukiem otwartym do dołu. Numer seryjny naniesiono ręcznie po prawej stronie od dolnego nutu. Są znane tylko poszczególne numery orderu tego rodzaju.

Rodzaj 2. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity łukiem otwartym do góry. Poniżej znajduje się wybity ręcznie numer seryjny odznaczenia. Minimalny znany numer - 16119, maksymalny - 31659.

Rodzaj 3. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity nad słupkiem, obydwa słowa są proste. Poniżej słupka znajduje się wybity ręcznie numer seryjny odznaczenia. Są znane dwa przedziały numerów: 20113 – 23870 i 32072 – 32256.

Rodzaj 4. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity poniżej śruby gwintowanej. Słowo „МОНЕТНЫЙ” wygięte łukiem otwartym do dołu. Nad dolnym nitem znajduje się wybity ręcznie numer seryjny odznaczenia. Minimalny znany numer - 31737, maksymalny - 32490.

Ponieważ wszystkie ordery typu 1 i 2 były składane ręcznie, bardzo często można spotkać wybite inicjały pracowników.

Typ 3. Odznaczenie na zawieszce. Gładki rewers.

Trzeci typ orderu „Znak Honoru” był wręczany 19 czerwca 1943 roku do początku lat 50-ch. Odznaka orderu została wykonana z tych samych części, co w typie drugim (bez śruby gwintowanej). Dodatkowo w górnej części orderu było przylutowane małe uszko, przez które za pomocą zawieszki odznaczenie zostało połączone z pięciokątną kołodką, pokrytą wstążką. Oprócz tego trójkątny segment pomiędzy figurami robotnika i robotnicy w odznaczeniach trzeciego typu należał do części awersu (we wcześniejszych odznaczeniach w tym miejscu był widoczny rewers). Również litery „СССР” w orderach na zawieszce były zdecydowanie grubsze, niż wcześniej. Napis „МОДЕЛЬНЫЙ ДВОР” jest dwuwersowy, numer seryjny został wyбиты ręcznie w dolnej części rewersu, nad dolnym nitem mocującym.

Wariant 1. Napis „МОДЕЛЬНЫЙ ДВОР” jest widoczny poniżej centrum rewersu. Każde słowo zostało naniesione osobnym stemplem.

Rodzaj 1. Słowo „МОДЕЛЬНЫЙ” jest wygięte łukiem otwartym do dołu. Minimalny znany numer odznaczenia - 32607, maksymalny - 59488.

Rodzaj 2. Słowo „МОНЕТНЫЙ” jest wygięte łukiem otwartym do góry. Minimalny znany numer odznaczenia - 32938, maksymalny - 45027.

Wariant 2. U orderów drugiego wariantu nity mocujące znajdują się bliżej brzegu rewersu. Najbardziej jest to widoczne w dolnym nicie. Oprócz tego odznaki drugiego wariantu są trochę mniejsze (wysokość z uszkiem 48-49 mm), w porównaniu do innych orderów trzeciego typu (50 mm).

Rodzaj 1. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został umieszczony poniżej centrum rewersu, obydwa słowa są proste, bez wygięć, długość około 10 mm. Minimalny znany numer oznaczenia – 43412, maksymalny – 45421.

Rodzaj 2. Brak napisu „МОНЕТНЫЙ ДВОР” na rewersie. Minimalny znany numer odznaczenia – 43429, maksymalny – 45352.

Wariant 3. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został umieszczony nieco poniżej centrum rewersu lub w centrum rewersu, obydwa słowa są proste, bez wygięć, długość około 8,5 mm. Minimalny znany numer odznaczenia – 58821, maksymalny – 98765.

Wariant 4. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został umieszczony poniżej centrum rewersu lub w centrum rewersu, obydwie słowa są proste, bez wygięć, długość około 6 mm. Przedziały numerów: 96730 – 126557 i 185869 – 187509.

Wariant 5. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został umieszczony w centrum rewersu, obydwa słowa są proste, bez wygięć, długość około 12 mm. Litera „М” jest większa niż pozostałe.

Rodzaj 1. Robotnik na awersie odznaczenia ma dziecięcy wyraz twarzy, ramiączka koszulki są prostokątne, podniesiona dłoń jest otwarta. Robotnica trzyma kijek sztandaru z zewnątrz. Minimalny znany numer odznaczenia - 126326, maksymalny - 162545.

Rodzaj 2. Robotnik na awersie odznaczenia ma trochę mniejszą głowę i bardziej dorosły wyraz twarzy, ramiączka koszulki są półokrągłe, podniesiona dłoń ma zgięte palce. Robotnica trzyma kijek sztandaru od wewnątrz. Minimalny znany numer odznaczenia - 160094, maksymalny - 169458.

Poniżej przedstawiona zasadnicza różnica pomiędzy orderami dwóch rodzajów.

Wariant 6. Połączenie pomiędzy awersem i rewersem odbywa się za pomocą 4! nitów mocujących. Odznaczenie jest bardzo rzadkie.

Typ 4. Odznaczenie na zawieszce. Wklęsły rewers.

Czwarty typ orderu „Znak Honoru” był produkowany w okresie od 1953 roku do 28 grudnia 1988 roku. Podstawowa różnica w budowie odznaczenia polegała na połączeniu dwóch osobnych części awersu i rewersu w jedną. Rewers jest wyraźnie wklęsły, owalnej formy. Brak nitów mocujących. Dwuwersowy napis „МОДЕТНЫЙ ДВОР” został wybity w górnej części rewersu wypukłymi literami, przy czym słowo „МОДЕТНЫЙ” ma kształt łuku otwartego do dołu, a słowo „ДВОР” jest proste. Numer seryjny odznaczenia znajduje się w dolnej części rewersu.

Wariant 1. Figury robotnika i robotnicy są podobne do orderów typu 3, wariant 5, rodzaj 2. Na ubraniu robotnika brakuje pasa. Litery „СССР” są przylutowane do awersu. Brak poziomej wypukłej kreski pod numerem seryjnym. Minimalny znany numer – 169816, maksymalny – 194853.

Wariant 2. Na ubraniu robotnika pojawił się pasek.

Rodzaj 1. Pod ręcznie naniesionym numerem brak wypukłej kreski. Minimalny znany numer - 189973, maksymalny – 274088.

Rodzaj 2. Pod ręcznie naniesionym numerem przechodzi cienka wypukła pozioma kreska. Minimalny znany numer - 222147, maksymalny – 371193.

Rodzaj 3. Numer seryjny odznaczenia został naniesiony wiertarką. Pod numerem brak cienkiej wypukłej poziomej kreski. Minimalny znany numer - 371684, maksymalny – 591255.

Rodzaj 3. Numer seryjny odznaczenia został naniesiony wiertarką. Pod numerem znajduje się cienka wypukła pozioma kreska. Minimalny znany numer - 422442, maksymalny – 855107.

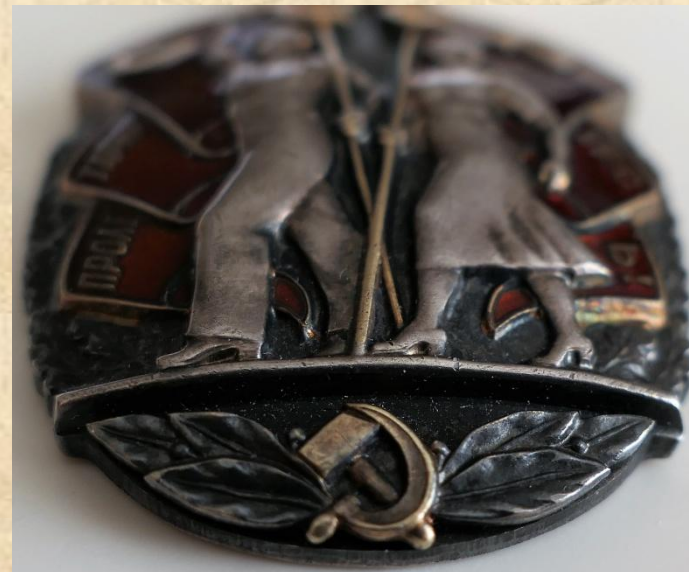

Wariant 3. Litery „СССР” na awersie stanowią jednolitą część z orderem i nie są już przylutowywane. Numer został naniesiony za pomocą wiertarki. Pod cyframi przechodzi cienka wypukła pozioma kreska. Minimalny znany numer - 857091, maksymalny – 1573447.

Order Honoru.

Odznaczenie było nadawane od 28 grudnia 1988 roku do momentu rozpadu ZSRR w 1991 roku. Rewers orderu praktycznie ten sam, co w typie 4. Podstawową różnicą są dwa nity mocujące w dolnej części odznaczenia, które trzymają nakładane sierp i młot oraz liście laurowe na awersie. Minimalny znany numer – 1463830, maksymalny – 1576991.

Po zgubieniu orderu „Znak Honoru” lub orderu Honoru nowego odznaczenia nie wydawano. Tylko w wyjątkowych sytuacjach (utrata podczas walk wojennych, klęsk żywiołowych itp.), kiedy nie było możliwości zachowania nagrody, wydawano duplikaty odznaczenia.

Na rynku kolekcjonerskim bardzo często można spotkać podróbki orderu „Znak Honoru” lub orderu Honoru. Jakość ww. podróbek bardzo się różni, często wskazana konsultacja doświadczonego specjalisty (www.czasybohaterow.pl) w celu określenia autentyczności odznaczenia. Poniżej kilka przykładów kopii orderu.

